

Park X - ett undersökande verk av Janne Björkman.

Om en plats efter upptäckten av dioxiner i marken.
Mariebergssområdet, Bjärträ,
invigdes 6 sept 2008.

Gå försiktig på jorden, slicka inte på fingrarna, se efter barnen så att de inte äter av jorden, låt den inte fastna på huden, andas inte in den, ät inte av växterna, bären, svamparna, fiskarna och drick inte av grundvattnet! Dessa uppmaningar får vi med oss. Vi som kommit till invigningen av Park X och iklädda mun- och skoskydd helt på egen risk ignorerar Kramfors kommuns skylt om tillträde förbjudet, för att under ledning av konstnären Janne Björkman och botanikern Bernt Persson gå på exkursion i det starkt förorenade området.

Ett hundranittio arter, plus alldeles häromdagen en nyfunnen ängsklocka, har Bernt med i sin förundersökning av Park X. Janne har listat dem familjevis med både svenskt och latinskt namn. Han har i samarbete med SE IDEA låtit trycka upp alla arter på ett starkt självlysande blad (går att läsa även i skymning) vilket ingår i den mapp med karta över parken, ett tunt tryck på smörgåspapper där en fräkenväxt skuggar en naturbetraktelse om "Träden fåglarna ljuden... fundamenten av betong...", om allt som är som vanligt men ändå inte. De höga halterna av dioxin i jorden förändrade den igenvuxna och övergivna sågverksidyllen. Bilder på giftröda bär, röksvampar, ankomna blad och mätinstrument medföljer också.

Park X har inga grusade gångar och välklippta häckar. Rötbehandlingen med dioxin och klorfenoler av det sågade virket förgiftade marken och de hundra åren av sågverksindustri fick ett fullt eftermäle. Park X ligger på det undersökta området. Virkesmagasinet längst nere vid vattnet gnistrar i plåten av solkatter och kan med sina resliga strävbågar, på håll i alla fall, mäta sig med Nötre Damekatedralen i Paris. Torkhuset, som för några år sedan omvandlades till konsthall för gruppen Norra Orienten, står också och väntar i den förgiftade zonen på en fortsättning. Men vad händer nu?

Hallonen går att äta. De har undersökts i Umeå. Och husvagnsfolket har återvänt, trots förbudsskyltar och svartlistning. Man vänjer sig. Giftet syns inte med blotta ögat och växtligheten prunkar, vattnet glittrar lika inbjudande som någonsin över fjärden, mun- och skoskydd halkar av och vi känner oss alla upprymda efter en timslång vandring bland ormbunkar, träd, buskar, gräs, mossor, svampar, lavar och blomväxter i en kunnig botanikers och inspirerande konstnärers sällskap.

Text: Karin Lundquist
Foto: Jonas Lundquist
2008-09-22